

Студент 3 курсу

факультету міжнародних економічних відносин ХНЕУ

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ**НА МІГРАЦІЙНИЙ ПРИРІСТ УКРАЇНИ**

Анотація. Викладено аналіз залежності динаміки міграційного приросту України від середньомісячної заробітної плати, потреби підприємств країни у працівниках на заміщення вільних робочих місць та безробітного населення за допомогою інструментів економетрики.

Аннотация. Изложен анализ зависимости динамики миграционного прироста Украины от среднемесячной заработной платы, потребности предприятий страны в работниках на замещение свободных рабочих мест и безработного населения с помощью инструментов эконометрики.

Annotation. The article analyzes the dynamics of migration increase in Ukraine depending of average salary, the needs of a country in workers for the vacant posts and the unemployed by means of econometrics tools.

Ключові слова: міграційний приріст, заробіт на плата, безробіття.

Розгляд міграційних процесів для України є досить актуальним на сучасному етапі. Міграційні процеси впливають на економіку країни й потребують регулювання з боку держави, яка бере участь в обміні трудовими ресурсами.

Вивчення різноманітних аспектів міграції присвятили свої наукові праці М. Романюк, М. Семикіна, В. Куценко, Е. Лібанова, О. Малиновська, О. Осауленко, Т. Петрова, С. Пирожков, О. Позняк, І. Прибиткова, О. Хомра та ін. Проблема зовнішньої трудової міграції населення України знайшла своє відображення й у працях зарубіжних дослідників, таких, як: С. Годінгс, М. Левін, Н. Полсон, Ж. Сернік, А. Счепанікова, К. Циммер та ін. Проте, незважаючи на значний внесок перелічених вчених у вивчення особливостей зовнішньої міграції населення України, дана проблема все ще залишається малодослідженою та актуальною для українського суспільства.

Міжнародна міграція економічно активного населення засновується на можливостях людей, умовах і їх прагненні працювати у будь-яких регіонах чи країнах світового співтовариства з метою задоволення своїх життєвих потреб. На сьогодні існує дві групи причин, які породжують міграцію населення, насамперед, економічно активного – це загальні, що визначають тенденції розвитку всіх форм міжнародних економічних відносин, і специфічні, які пов'язані тільки з міграцією. До першої групи причин належать: інтернаціоналізація господарського життя; нерівномірність соціально-економічного розвитку окремих країн; структурні зрушення в економіці, які обумовлюють витіснення робочої сили з одних галузей і додаткову потребу в ній інших; економічна політика ТНК, які концентрують трудомісткі виробництва в одних країнах і наукомісткі в інших; політична й економічна нестабільність в окремих країнах. Тож основними причинами міжнародної міграції робочої сили є економічні. Вони діють більш-менш постійно й рівномірно. Політичні причини виникають рідше і вони найчастіше обумовлені примусовим переселенням населення. До другої групи причин належать: відмінності між країнами в рівні заробітної плати і соціального забезпечення; нестача робочої сили певних спеціальностей і кваліфікацій; відмінності між країнами в можливостях і умовах професійного зростання; відносний надлишок робочої сили в багатьох країнах, що розвиваються [1].

У складі економічних чинників, перш за все, варто відмітити рівень заробітної плати, потреби підприємств країни у працівниках на заміщення вільних робочих місць та рівень безробіття. Саме ці фактори будуть розглядатися далі при кореляційно-регресійному аналізі їх впливу на міграційний приріст України.

Для дослідження впливу факторів, що впливають на показник міграційного приросту, необхідно обчислити багатофакторну лінійну модель, для цього слід використати дані, наведені в таблиці [2].

Таблиця

Вихідні дані

Місяць і рік	Міграційний приріст населення України, осіб (y)	Кількість незайнятих громадян на обліку в державній службі зайнятості, тис. осіб (x1)	Потреба підприємств у працівниках на заміщення вільних робочих місць та вакантних посад, тис. осіб (x2)	Середня заробітна плата за місяць, грн (x3)
Січень 2011	1 473	610,3	68,5	2 747
Лютий 2011	1 584	635,6	72,9	2 749
Березень 2011	956	633,2	92,3	3 095

© Грицюк І. В., 2013

Квітень 2011	1 340	597,3	89,5	3 003
Травень 2011	1 672	565,9	95	3 058
Червень 2011	1 419	516	90,5	3 101

Липень 2011	1 260	484,3	89	3 181
Серпень 2011	1 201	448,3	93,2	3 233
Вересень 2011	1 273	420	87,3	3 279
Жовтень 2011	1 059	397,6	82,1	3 273
Листопад 2011	1 633	439,5	73,2	3 204
Грудень 2011	2 154	501,4	59,3	3 552
Січень 2012	1 969	543,8	63,9	2 722
Лютий 2012	2 095	563,9	64,6	2 799
Березень 2012	2 486	547,7	78,1	2 923
Квітень 2012	2 455	506,1	79,3	2 942
Травень 2011	5 063	482,7	86,2	3 015
Червень 2012	6 192	462,5	78,3	3 109
Липень 2012	3 673	452	77,8	3 151
Серпень 2012	2 252	444,5	82,1	3 073
Вересень 2012	4 237	433,3	76,6	3 064
Жовтень 2012	9 718	420,5	74,2	3 110
Листопад 2012	11 470	468,8	63,3	3 098
Грудень 2012	10 234	526,2	48,6	3 377

Рівняння множинної регресії залежності міграційного приросту від середньої заробітної плати за місяць, потреби підприємств країни у працівниках на заміщення вільних робочих місць та рівня безробіття матиме такий вигляд:

$$y = 9396,4 - 2,7343 x_1 - 37,399 x_2 + 1,322462 x_3$$

Аналізуючи дану модель, можна стверджувати, що в період з 2011 по 2012 рр. збільшення кількості незайнятих громадян, які перебували на обліку в державній службі зайнятості, на 1 тис. осіб (x_1) призводило до того, що міграційний приріст населення в країні в середньому за місяць зменшувався на 12,7343 особи. Збільшення потреби підприємств у працівниках на заміщення вільних робочих місць та вакантних посад на 1 тис. осіб (x_2) призводило до зниження міграційного приросту в середньому на 137,399 особи. У той час збільшення розміру заробітної плати на 1 гривню призводило до того, що міграційний приріст у середньому за місяць зростав на 0,322462 особи. О триманий у моделі коефіцієнт детермінації, тобто характеристика, що визначає лінійні зв'язки у межах регресійного аналізу та показує ступінь залежності між факторними та результативною ознаками, є досить низький і становить 26,94 %, тобто обрані фактори лише на 26,94 % пояснюють зміну показника міграційного приросту, а решта 73,06 % пояснюється не врахованими в моделі факторами.

Проте отримані значення P-Value даних факторів дорівнюють відповідно 0,1919, 0,0074, 0,9229. Тобто фактори x_1 та x_3 не можна включати в модель, оскільки їх значення P-Value вище за 0,05, отже, вони є не статистично значущими.

Далі, виключивши фактори x_1 та x_3 , слід побудувати парну модель залежності показника міграційного приросту від потреби підприємств у працівниках на заміщення вільних робочих місць та вакантних посад. Було отримано таке рівняння регресії:

$$y = 3676,3 - 33,65 x_2$$

Коефіцієнт регресії $b = -33,65$ показує, що збільшення потреби підприємств у працівниках на заміщення вільних робочих місць та вакантних посад на 1 тис. осіб призводило до зниження міграційного приросту в середньому на 133,65 особи. Як видно, чим більше робочих місць надають підприємства на території України, тим менше громадян нашої країни залишало рідні кордони. О триманий коефіцієнт детермінації $R^2 = 1,269477$ говорить про те, що на 26,9477 % міграційний приріст залежить від зміни у потребах підприємств на заміщення вільних робочих місць і вакантних посад. О тримані значення P-Value не перевищують критичне значення 0,05, отже, даний фактор є статистично значущим.

Отже, на основі розробленої регресійної моделі залежності міграційного приросту населення України в період 2011 – 2012 рр. вдалося встановити, що найбільшим суттєвим фактором, що впливав на цей приріст, була потреба підприємств у працівниках на заміщення вільних робочих місць та вакантних посад. Це цілком зрозуміло, адже на можливості працевлаштування, у першу чергу, звертають свою увагу люди при пошуку місця можливої міграції. Тому державна політика має спрямовувати свої зусилля на покращення ринку праці в Україні та створення нових робочих місць, при цьому підвищуючи свій авторитет та привабливість для іноземних мігрантів, водночас зменшуючи рівень еміграції з країни.

Наук. керівн. Малярєць Л. М.

Література: 1. Бестужева С. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посібн. / С. В. Бестужева. – Х., 2009. – 384 с. 2. Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>